

Any acadèmic	2013-14
Assignatura	10991 - Estratègies d'Intervenció amb Famílies a la Primera Infància
Grup	Grup 1, 1S
Guia docent	A
Idioma	Català

Identificació de l'assignatura

Assignatura	10991 - Estratègies d'Intervenció amb Famílies a la Primera Infància
Crèdits	1 presencials (25 hores) 2 no presencials (50 hores) 3 totals (75 hores).
Grup	Grup 1, 1S(Campus Extens)
Període d'impartició	Primer semestre
Idioma d'impartició	Català

Professors

Professors	Horari d'atenció alumnat					
	Hora d'inici	Hora de fi	Dia	Data d'inici	Data de fi	Despatx
María Jerónima Ferrer Ribot maria.ferrer-ribot@uib.es	13:00h	14:00h	Dimecres	04/09/2013	30/07/2014	A-107

Titulacions on s'imparteix l'assignatura

Titulació	Caràcter	Curs	Estudis
Màster Universitari de Primera Infància: Perspectives i Línies d'Intervenció	Postgrau		Postgrau

Contextualització

Aquesta assignatura, juntament amb *Drets i polítiques d'atenció a la primera infància* i *Serveis socioeducatius i experiències educatives innovadores a Europa*, s'inclou en el mòdul 3 titulat *Perspectives i intervenció des de l'àmbit social i educatiu*. El mòdul té com a finalitat analitzar la situació actual de la primera infància des dels contextos socials i educatius, conèixer polítiques de suport a la primera infància per revisar i comprendre la realitat, i proposar noves estratègies d'intervenció. És així que l'àmbit social i comunitari es mostra a través de l'aproximació a l'anàlisi dels diversos serveis i les experiències educatives actuals que es desenvolupen a Europa tenint en compte la multidiversitat. També l'aprofundiment en el marc legislatiu i polític permet emmarcar quines són les perspectives i definir els eixos que cal tenir esment per dissenyar intervencions encaminades a vetllar per a la qualitat de vida de la primera infància: la protecció i el suport a les famílies.

Les investigacions actuals, principalment a l'àmbit europeu, treballen per identificar la naturalesa concreta i les característiques que caldria tenir el suport a les famílies. L'assignatura *Estratègies d'intervenció amb famílies en la primera infància* es centra en l'anàlisi dels contextos familiars, fonamental en els primers anys de vida dels infants, i en les característiques necessàries per a l'exercici de les funcions parentals. En qualsevol cas, es revisaran quines són les principals línies de recerca actuals relacionades amb la temàtica.

Requisits

Any acadèmic	2013-14
Assignatura	10991 - Estratègies d'Intervenció amb Famílies a la Primera Infància
Grup	Grup 1, 1S
Guia docent	A
Idioma	Català

Recomanables

Es recomana cursar les assignatures relacionades amb el treball interdisciplinari: *Drets i polítiques d'atenció a la primera infància* i *Serveis socioeducatius i experiències educatives innovadores a Europa*

Competències

Específiques

1. CE1: Demostrar la capacitat de treballar en un equip interdisciplinari respectant la pluralitat de perspectives i el contrast d'opinions aportant idees que puguin optimitzar el propi treball..
2. CE4: Conèixer, adaptar, aplicar i avaluar programes o serveis per a l'atenció a la primera infància en contextos socioeducatius o sociosanitaris.
3. CE6. Conèixer els últims avanços en investigació qualitativa i quantitativa en el camp de les ciències socials, en general, i més específicament de les investigacions més recents sobre aspectes relacionats en la primera infància des dels diferents àmbits (social, salut i educatiu)..

Genèriques

1. CG2: Realitzar una anàlisi crítica, avaluar i sintetitzar idees noves i complexes.
2. CG5: Integrar coneixements i formular judicis a partir d'una informació incompleta o limitada que inclogui reflexions sobre les responsabilitats socials i ètiques vinculades a la primera infància..

Continguts

Continguts temàtics

Tema 1. El sistema familiar

- * Anàlisi del sistema familiar: principal context socialitzador en la primera infància
- * Les famílies i el cicle vital: el trànsit de les diverses etapes i el període crític de la primera infància

Tema 2. La parentalitat positiva: principis i implicacions

- * Recomanacions i promoció
- * Característiques i principis de la parentalitat positiva. El desenvolupament de les capacitats parentals en la primera infància

Tema 3. Els professionals de la infància en el treball en les famílies: reptes actuals

- * Rols i perfils dels professionals de la primera infància i les famílies
- * Actituds i estratègies professionals en la relació amb les famílies durant la primera infància

Metodologia docent

Els crèdits de contacte professorat-alumnat representen el 33'3% dels crèdits de les assignatures i els crèdits de treball personal el 66'6%. Així doncs, i tenint en compte que l'assignatura és de 3 crèdits ECTS, les hores de contacte professorat-alumnat serà de 25 hores (8,3 h x 3 crèdits), repartides de la següent manera:

Any acadèmic	2013-14
Assignatura	10991 - Estratègies d'Intervenció amb Famílies a la Primera Infància
Grup	Grup 1, IS
Guia docent	A
Idioma	Català

* 4 sessions de classes presencials amb tot el grup classe, dedicades fonamentalment a introduir els continguts i a posar en comú les reflexions i debatre sobre elles.

* 10 h. de tutories grupals i/o individuals dedicades a fer un seguiment del Pla de Treball individual i grupal del procés d'aprenentatge (horari a acordar amb el professor/a)

Durant les hores de treball personal, l'alumnat haurà de realitzar les activitats i exercicis inclosos en el Pla de Treball. Aquestes activitats inclouen: estudi de cas, comentaris de textos, lectura de llibres, estudi personal, etc., que complementaran els continguts introduïts en les classes presencials i treballats en les sessions de treball dirigit.

Activitats de treball presencial

Modalitat	Nom	Tip. agr.	Descripció
Classes teòriques	Classes magistrals. Lectura i discussió de textos i casos.	Grup gran (G)	Exposició per introduir els continguts i posar en comú les reflexions i debatre sobre elles. Debats i reflexions en relació a les lectures de referència.
Tutories ECTS	Tutories individuals i grupals	Grup petit (P)	Seguiment del treball individual de cada alumne i el seu procés d'aprenentatge (horari a acordar) i seguiment del projecte interdisciplinar en petit grup. Les tutories es podran fer presencialment o mitjançant la xarxa intranet.

Activitats de treball no presencial

Modalitat	Nom	Descripció
Estudi i treball autònom individual	Anàlisi de documents i bibliografia.	Lectura i reflexió sobre la documentació i bibliografia assenyalada i del material disponible a la xarxa intranet així com les exposicions a les classes teòriques serviràn per a l'estudi de l'assignatura i la preparació del projecte interdisciplinar.
Estudi i treball autònom en grup	Treball interdisciplinar del mòdul 3: Estudi de cas	<p>L'objectiu d'aquest treball és adquirir una visió interdisciplinar en relació a dues temàtiques actuals que condicionen i determinen la qualitat de vida de la primera infància en el nostre context: l'anàlisi de la família i dels recursos i serveis disponibles.</p> <p>Per a l'elaboració del treball s'hauran de considerar els següents aspectes tot integrant els continguts desenvolupats a les matèries del mòdul:</p> <ul style="list-style-type: none"> -Anàlisi del context familiar -Anàlisi dels suports i recursos autonòmics i locals adreçats a les famílies i primera infància -Anàlisi dels indicadors de la resiliència familiar <p>L'estudi de cas anirà adreçat a conèixer:</p> <ul style="list-style-type: none"> a- El context familiar: anàlisi del sistema familiar, característiques de la parentalitat, anàlisi del suport informal de la família... b- Els serveis i recursos del barri/municipi que empra la família, descripció i característiques d'aquests recursos i serveis, usos que en fa la família i beneficis que li aporta, anàlisi d'altres recursos disponibles en el barri/municipi. c- Anàlisi dels indicadors de la resiliència familiar <p>Per a l'elaboració del treball es realitzaran entrevistes, visites, qüestionaris... per tal d'obtenir la informació. La recollida de dades ha de partir de la fonamentació teòrica aportada des de les assignatures.</p> <p>Aquest treball es realitzarà en petit grup. L'extensió del treball és entre 25 i 35 pàgines.</p>

Any acadèmic	2013-14
Assignatura	10991 - Estratègies d'Intervenció amb Famílies a la Primera Infància
Grup	Grup 1, 1S
Guia docent	A
Idioma	Català

Riscs específics i mesures de protecció

Les activitats d'aprenentatge d'aquesta assignatura no comporten riscos específics per a la seguretat i salut de l'alumnat i, per tant, no cal adoptar mesures de protecció especials.

Estimació del volum de treball

El volum estimat a realitzar en el procés d'ensenyament i aprenentatge de l'assignatura i per a cadascuna de les modalitats organitzatives queda reflectit de la següent manera:

Modalitat	Nom	Hores	ECTS	%
Activitats de treball presencial		25	1	33.33
Classes teòriques	Classes magistrals. Lectura i discussió de textos i casos.	15	0.6	20
Tutories ECTS	Tutories individuals i grupals	10	0.4	13.33
Activitats de treball no presencial		50	2	66.67
Estudi i treball autònom individual	Anàlisi de documents i bibliografia.	20	0.8	26.67
Estudi i treball autònom en grup	Treball interdisciplinari del mòdul 3: Estudi de cas	30	1.2	40
Total		75	3	100

A començament del semestre hi haurà a disposició dels estudiants el cronograma de l'assignatura a través de la plataforma UIBdigital. Aquest cronograma inclourà almenys les dates en què es faran les proves d'avaluació contínua i les dates de lliurament dels treballs. A més, el professor o la professora informará els estudiants si el pla de treball de l'assignatura es durà a terme a través del cronograma o per una altra via, inclosa la plataforma Campus Extens.

Avaluació de l'aprenentatge dels estudiants

Les competències establertes a l'assignatura, seran valorades de manera global dins el mòdul 3 del Màster mitjançant l'aplicació d'una sèrie de procediments d'avaluació. A la taula del present apartat es descriu per a cada procediment d'avaluació, la tipologia (recuperable: R, no recuperable: NR), els criteris d'avaluació i el seu pes en la qualificació de l'assignatura.

L'alumne obtindrà una qualificació numèrica entre 0 i 10 per a cada activitat avaluativa, la qual serà ponderada segons el seu pes, a fi d'obtenir la qualificació global de l'assignatura. Per superar l'assignatura, l'alumne ha d'obtenir un mínim de 5 punts sobre 10 mitjançant la suma ponderada de totes les activitats realitzades.

Qualsevol actitud que obstaculitzi les dinàmiques d'aula podrà tenir repercussió en l'avaluació de l'alumnat.

Segons s'exposa al Reglament Acadèmic de la Universitat es penalitzaran les activitats fraudulentament durant el procés d'avaluació de l'assignatura, en particular la inclusió en un treball de fragments d'obres alienes

Any acadèmic	2013-14
Assignatura	10991 - Estratègies d'Intervenció amb Famílies a la Primera Infància
Grup	Grup 1, 1S
Guia docent	A
Idioma	Català

presentats de tal manera que es facin passar com a propis de l'alumnat. Concórrer en un frau d'aquest tipus suposarà l'automàtica qualificació de "suspens" (0,0) a la convocatòria anual.

Classes magistrals. Lectura i discussió de textos i casos.

Modalitat	Classes teòriques
Tècnica	Altres procediments (No recuperable)
Descripció	Exposició per introduir els continguts i posar en comú les reflexions i debatre sobre elles. Debats i reflexions en relació a les lectures de referència.
Criteris d'avaluació	Assistència i participació a les sessions del curs. Lectura i anàlisi de la documentació aportada. Debats i participació activa a partir de les lectures i les pràctiques realitzades * assistència i participació a les sessions del curs, mínim 80% * adequació de les preguntes i comentaris realitzats (argumentació de les idees, relació amb els continguts treballats, aportació d'idees i experiències professionals, plantejament de preguntes i qüestionaments que ajudin al grup a avançar) * Presentació d'un informe de reflexió individual en relació als continguts i lectures treballades

Percentatge de la qualificació final: 35% per l'itinerari A

Tutories individuals i grupals

Modalitat	Tutories ECTS
Tècnica	Altres procediments (No recuperable)
Descripció	Seguiment del treball individual de cada alumne i el seu procés d'aprenentatge (horari a acordar) i seguiment del projecte interdisciplinar en petit grup. Les tutories es podran fer presencialment o mitjançant la xarxa intranet.
Criteris d'avaluació	De les tutories es valorarà: 1) l'assistència i la participació activa a les sessions de tutories 2) l'adequació de les preguntes i comentaris realitzats: argumentació, relació amb continguts de l'assignatura, aportació d'idees rellevants, plantejament de preguntes...

Percentatge de la qualificació final: 5% per l'itinerari A

Treball interdisciplinar del mòdul 3: Estudi de cas

Modalitat	Estudi i treball autònom en grup
Tècnica	Treballs i projectes (Recuperable)
Descripció	L'objectiu d'aquest treball és adquirir una visió interdisciplinar en relació a dues temàtiques actuals que condicionen i determinen la qualitat de vida de la primera infància en el nostre context: l'anàlisi de la família i dels recursos i serveis disponibles. Per a l'elaboració del treball s'hauran de considerar els següents aspectes tot integrant els continguts desenvolupats a les matèries del mòdul: -Anàlisi del context familiar -Anàlisi dels suports i recursos autonòmics i locals adreçats a les famílies i primera infància - Anàlisi dels indicadors de la resiliència familiar L'estudi de cas anirà adreçat a conèixer: a- El context familiar: anàlisi del sistema familiar, característiques de la parentalitat, anàlisi del suport informal de la família... b- Els serveis i recursos del barri/municipi que empra la família, descripció i característiques d'aquests recursos i serveis, usos que en fa la família i beneficis que li aporta, anàlisi d'altres recursos disponibles en el barri/municipi. c- Anàlisi dels indicadors de la resiliència familiar Per a l'elaboració del treball es realitzaran entrevistes, visites, qüestionaris... per tal d'obtenir la informació. La recollida de dades

Any acadèmic	2013-14
Assignatura	10991 - Estratègies d'Intervenció amb Famílies a la Primera Infància
Grup	Grup 1, 1S
Guia docent	A
Idioma	Català

ha de partir de la fonamentació teòrica aportada des de les assignatures. Aquest treball es realitzarà en petit grup. L'extensió del treball és entre 25 i 35 pàgines.

Criteris d'avaluació Es valorarà la qualitat de:

- * la consulta de les fonts bibliogràfiques, documentals i orals
 - * l'aplicació dels continguts de les matèries en el desenvolupament de la temàtica
 - * l'elaboració i redacció del treball
 - * la reflexió i l'anàlisi crítica sobre l'estudi de cas
- L'extensió màxima del treball és entre 25-35 pàgines.

Es realitzarà una avaluació compartida entre les assignatures implicades: *Serveis socioeducatius i experiències innovadores a Europa, Estratègies d'intervenció en famílies i Drets i polítiques d'atenció a la primera infància*

Percentatge de la qualificació final: 60% per l'itinerari A

Recursos, bibliografia i documentació complementària

Bibliografia bàsica

Barudy, J. i Dantagnan, M. (2005). Los buenos tratos a la infancia. Barcelona: Gedisa. Cap. 5. (77-125)

Bibliografia complementària

- Arranz, E. (coord.). (2004). Familia y desarrollo psicológico. Madrid: Pearson Educación.
- Barudy, J. (2005). Guía de valoración de las competencias parentales a través de la observación participante. Document no publicat.
- Beavers, W.R. i Hampson, R.B. (1995). Familias exitosas. Evaluación, tratamiento e intervención. Barcelona: Paidós.
- Belart, A. i Ferrer, M. (1998). El ciclo de la vida: una visión sistémica de la familia. Bilbao: Desclée de Brouwer. Col·lecció Serendipity.
- Belsky, J. (1984). The determinants of parenting: a process model. *Child Development*, 55, 83-96.
- Bowlby, J. (1989). Una base segura. Aplicaciones clínicas de una teoría del apego. Barcelona: Paidós.
- Brazelton, T.B. (1982). Bebés y madres: el primer año de vida. Buenos Aires: Emecé Editores.
- Brazelton, T.B. i Cramer, B.G. (1993). La relación más temprana. Padres, bebé y el drama del apego inicial. Barcelona: Paidós.
- Brazelton, T.B. i Greenspan, S. I. (2005). Las necesidades básicas de la infancia. Barcelona: Graó.
- Bronfrenbrenner, U. (1987). La ecología del desarrollo humano. Barcelona: Paidós.
- Casas, F. (2002). Políticas y servicios para la infancia en Europa. A F. Casas i C. Gómez-Granell (comp.) Infancia, familia y calidad de vida. pàgs. 3-22. Barcelona: Instituto de Infancia y Mundo Urbano (CIIMU).
- Ceballos, E.M. i Rodrigo, M.J. (1998). Las metas y estrategias de socialización entre padres e hijos. A M.J. Rodrigo i J. Palacios (coords.). Familia y desarrollo humano. pàgs. 225-243. Madrid: Alianza.
- Clemente, R. i Hernández, C. (1996). Contextos de desarrollo psicológico y educación. Málaga: Aljibe.
- Cunningham, C. i Davis, H. (1988). Trabajar con los padres. Marcos de colaboración. Madrid: Siglo XXI.
- Dowling, E. i Osborne, E. (1996). Familia y escuela. Una aproximación conjunta y sistémica a los problemas infantiles. Barcelona: Paidós.
- Estela, A. i Jubete, M. (1990). Projecte Context-Infància. Ajuntament de Barcelona. Fundació Bernard Van-Leer. Document no publicat.
- Ferrer, M. i Riera, M. A. (2003). Innovació i experimentació de serveis socio-educatius per a infants i famílies: els espais familiars. Enginy. Col·legi Oficial de Psicòlegs de les Illes Balears, núm.12-13, pàgs.49-56.

Any acadèmic	2013-14
Assignatura	10991 - Estratègies d'Intervenció amb Famílies a la Primera Infància
Grup	Grup 1, 1S
Guia docent	A
Idioma	Català

- Ferrer, M.; Mir, M.L. i Riera, M.A. (2007). Educación para la Salud Mental en la Primera Infancia. Cap. V. Lineas de Especialización en Enfermería: Colección y Acciones Formativas
- Ferrer, M. i Riera, M.A. (2007). El rol i les intervencions dels professionals en programes socioeducatius per a famílies de risc. Enginy. Col·legi Oficial de Psicòlegs de les Illes Balears, núm.16-17, pàgs. 31-39.
- Flaquer, L. (2002). Cambios en la estructura familiar. A Casas, F. i Gómez, C. (comp.) Infancia, familia y calidad de vida, pàgs.48-6. Barcelona: Instituto de Infancia y Mundo Urbano (CIIMU).
- Flaquer, L., Olivar, E. i Gómez, A. (2004). Polítiques de suport a les famílies. Guix d'Infantil, núm. 20. pàgs.10-13.
- Gómez-Granell, C. (2002). El observatorio de la infancia y la familia de Barcelona. A Casas, F. i Gómez, C. (comp.) Infancia, familia y calidad de vida, pàgs. 32-47. Barcelona: Instituto de Infancia y Mundo Urbano (CIIMU).
- González, M.M. i Palacios, J. (1992). Interacció educativa adult-infant en l'àmbit familiar. Nivells d'anàlisi i nivells de significació. Temps d'Educació, 7, pàgs. 89-115.
- Gracia, E. (1997). El apoyo social en la intervención comunitaria. Barcelona: Paidós.
- Gracia, E. i Musitu, G. (2003). Social isolation from communities and child maltreatment: a cross-cultural comparison. Child abuse and neglect, 27 (2), pàgs.153-168.
- Granell, E. (1986). Evaluation of high risk indices for preventive programs: A new challenge for behavioral assessment. Evaluación Psicológica, 2, (5), pàgs. 3-13.
- Grych, J. i Fincham, F. (2001). Interparental Conflict and child development. Theory, Research and Application. Cambridge: Cambridge University Press.
- Howes, P.W. i Cicchetti, D. (1993). A family/relational perspective on matreating families: parallel processes across systems and social policy implications. A D. Cicchetti i S.L. Toth (eds.): Child abuse, child development and social policy. pàgs. 249-300. Noorwood, NJ: Ablex.
- Jimenez, M. (2000). Las relaciones interpersonales en la infancia. Málaga: Aljibe.
- Máiquez, M.L.; Rodrigo, M.J.; Capote, C. i Vermaes, I. (2000). Aprender en la vida cotidiana. Un programa experiencial para padres.Madrid:Aprendizaje Visor.
- Marrone, M. (2001). La teoria del apego. Un enfoque actual. Madrid: Psimática.
- Massie, H. i Campbell, K. (1983). The Massie-Campbell Scale of Mother-Infant Attachment Indicators During Stress (AIDS Scale). New York: Basic Books.
- Nardone, G.; Giannotti, E. i Rocchi, R. (2003). Modelos de familia. Barcelona: Herder.
- Navarro, M.I. (2002). La intervenció psicossocial con familias multiproblemáticas; la perspectiva ecológica. Universitat de Valencia. Tesi doctoral.
- Riera, M.A. i Ferrer, M. (2003). Nous programes socioeducatius adreçat a la millora de les relacions parentals en els primers anys de vida. Educació i Cultura. núm.16. pàgs. 113-125. Servei de Publicacions de la Universitat de les Illes Balears.
- Rodrigo, M.J.; Máiquez, M.L.; Rodríguez, G. i Martín, J.C. (2005). El asesoramiento a familias con riesgo psicossocial. A Monereo, C.; Pozo, J.I. (coords.). La práctica del asesoramiento educativo a examen. pàgs.139-152. Barcelona. Graó.
- Rodrigo, M.J. i Palacios, J. (coords.). (1998). Familia y desarrollo humano. Madrid: Alianza.
- Rodríguez, M. A. (2004). Un análisis de la educación familiar desde la teoría pedagógica: propuesta de bases fundamentales para un modelo integrado. Universitat de Valencia. Tesi doctoral.
- Satir, V. (2005). Nuevas relaciones humanas en el núcleo familiar. México: Ed.Pax.
- Schaffer, H.R. (1990). El context socio-familiar en l'educació de l'infant. Barcelona: Temes d'in-fàn-cia. Associació de Mestres Rosa Sensat.
- Treviño (2006). Estructura y dinámica de la monoparentalidad en España. Universitat Autònoma de Barcelona: Tesi doctoral.
- Vila, I. (1997). Entorn social i familiar i intervenció psicopedagògica. Barcelona: Universitat Oberta de Catalunya.
- Vila, I. (1998). Familia, escuela y comunidad. Barcelona: Horsori.

**Universitat de les
Illes Balears**

Guia docent

Any acadèmic	2013-14
Assignatura	10991 - Estratègies d'Intervenció amb Famílies a la Primera Infància
Grup	Grup 1, 1S
Guia docent	A
Idioma	Català

Altres recursos

